

Oulussa kuntoutusta saatiin kaikille halukkaille!

Sotaveteraanien avokuntoutus lisääntyy

Yhä useampi sotaveteraani käy kuntoutuksessa lähellä kotiaan sijaitsevassa fysioterapiayksikössä sen lisäksi tai sen sijaan, että lähtisi pitemmälle kuntoutusjaksolle erilliseen kuntoutuslaitokseen.

■ Kehityssuunta on valtioneuvoston linjausten mukainen: painopistettä pyritään siirtämään laitostuntoutuksesta päivä-, koti- ja muuhun avokuntoutukseen. Tavoitteena on, että vähintään puolet veteraanikuntoutuksesta toteutettaisiin avo- ja päivä kuntoutuksena.

Käytännöstä hyötyvät sekä veteraanit että kunnat. Lähellä kotia tai kotona tapahtuva kuntoutus on yhä useamman korkeaan ikään ehtineen veteraanin kohdalla sopivin tapa pitää yllä toimintakykyä. Kunnat taas saavat avokuntoutusta lisäämällä määrärahat riittämään entistä useampien – jopa kaikkien – halukkaiden veteraanien kuntoutukseen.

Selvitys kertoi suurista kuntaeroista

Sosiaali- ja terveystieteiden alainen rintamaveteraaniain neuvottelukunta teki viime vuonna selvityksen siitä, miten hyvin tavoite on lähtenyt toteutumaan eri puolilla maata.

- Avokuntoutus lisääntyi selvityksen mukaan viime vuonna selvästi, mutta erot kuntien välillä olivat suuret. Erot selittyivät osaksi esim. kunnan sijainnilla, mutta oma vaikutuksen

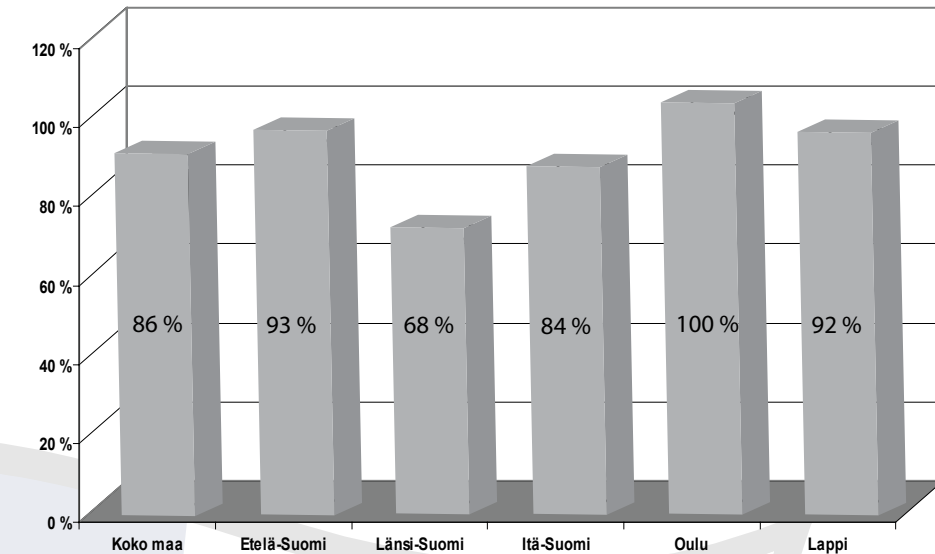
sa oli myös omaksutuilla asenteilla, toteaa toimistopäällikkö Jouko Himanen Valtiokonttorista.

Valtiokonttori on se palveluvirasto, joka korvaa sotainvalideille ja -veteraaneille lainmukaista kuntoutusta ja ohjeistaa kuntia sotaveteraanien kuntoutuksen järjestämisessä.

- Löytyi mm. sellainen kunta, jossa avokuntoutusta ei käytetty vuonna 2005 lainkaan. Toista puolta edustivat Oulun läänin kunnat, joissa avokuntoutuksen määrää pystyttiin kasvattamaan jopa 56 %:iin. Etelä-Suomen lääni ylti lähelle ”vähintään puolet” -tavoitetta, mutta muissa jäätin vielä kauas avokuntoutuksen lisäämistavoitteesta. Koko maan keskiarvo oli 39 %.

Kuntien budjetoinnissa puutteita: rahaa palautetaan samaan aikaan, kun tarjotaan ”ei oota”

Himänen korostaa, että kuntien tulee aktiivisesti seurata määrärahan käyttöä, jotta kuntoutuksen varattua rahaa ei jäisi käyttämättä ja kaikki haluavat pääsisivät säännölliseen kuntoutukseen joka vuosi. Kuntien kannattaa käyttää

Kuntoutettujen veteraanien osuus hakijoista lääneittäin

määräraha, sillä jos rahaa jää käyttämättä, se on palautettava Valtiokonttorille, joka jakaa palautetut rahat uudelleen kaikkien kuntien kesken.

Palautuksiakin on silti ollut. Viime vuosina summa on ollut luokkaa 300 000 euroa vuodessa. Viime vuonna luku oli kuitenkin aikaisempia vuosia huomattavasti suurempi eli peräti 1,5 milj. euroa. Syynä oli ilmeisesti se, etteivät kaikki kunnat pystyneet saavuttamaan avokuntoutustavoitetta, mutta eivät myöskään seuranneet uudessa tilanteessa sitä, että määrärahat tulevat käyttöön.

- Vaikka puhutaan siitä,

selvästi edullisempaan avokuntoutukseen, Himanen painottaa.

Oulun läänissä 100 % halukkaista pääsi kuntoutukseen

Hyvä esimerkki on Oulun lääni, jossa kuntoutus pystyttiin viime vuonna järjestämään kaikille halukkaille. Toisin sanoen 100 % kuntoutukseen hakeneista sotaveteraaneista pääsi kuntoutukseen.

Näin siitä huolimatta, että alueella haki kuntoutukseen suurempi osa veteraaneista, kuin missään muualla eli 63 %. Muissa

keä. – Kuntien tehtävä olisi kaivaa esiin ne kotikuntoutusta tarvitsevat, jotka muuten jäävät kokonaan ilman, koska eivät jaksakaan hakea kuntoutusta itse, Himanen painottaa.

Samana tärkeää tehtävää hoitaa Valtiokonttorin kustantama, mm. sairaskoodeissa ja joissakin muissa laitoksissa toimiva neuvontapalveluverkosto. – Neuvontapalvelun väki tekee kotikäyntejä, tarkistaa korvausturvan ja avuntarpeen kotona ja ottaa tarvittaessa yhteyttä kunnan viranomaisiin.

Himänen mukaan myös kotikuntoutus tulee yhä tärkeämmäksi veteraani-

Yhä useampi veteraani käy kuntoutuksessa lähellä kotiaan sijaitsevassa fysioterapiayksikössä tai saa kuntoutusta kotiin. Fysioterapiayrittäjä Anna-Liisa Tannisen hoitolaitos Helsingin Fysioterapia on yksi niistä sadoista suomalaisista fysioterapiayrityksistä, jotka huolehtivat eri paikkakunnilla veteraanien avokuntoutuksesta.

miten tärkeää veteraanien on saada kuntoutusta vuosittain, läheskään kaikki kunnat eivät saa rahaa riittämään jokavuotiseen kuntoutukseen. Useimmissa kunnissa raha kuitenkin riittäisi kaikkien kuntouttamiseen, jos puolet tarvitsevista ohjattaisiin laitostuntoutusta

lääneissä prosentit vaihtelivat välillä 45-49 %.

Kuntien tehtävä kaivaa esiin kotikuntoutusta tarvitsevat

Kuntien rooli veteraanikuntoutuksessa on tär-

en edelleen ikääntyessä. – Vuoden 2010 paikkeilla kotikuntoutuksen täytyy pakostakin lisääntyä.

Avokuntoutus ja laitostuntoutus

■ Avokuntoutus = lähellä kotia sijaitsevassa fysioterapiayksikössä tai kotikäynteinä suoritettava kuntoutus. Vrt laitostuntoutus = erillisessä kuntoutuslaitoksessa pitempinä jaksoina suoritettava kuntoutus.

Johtopäätöksiä

■ Johtopäätöksiä STM:n rintamaveteraaniain neuvottelukunnan selvityksestä 2005:

- Kunnissa on haluttu arvostaa veteraanien mielipidettä ja halua päästä laitostuntoutukseen

- Siellä missä avokuntoutusta on käytetty aseituksen suosittama määrä, halukkaat ovat päässeet kuntoutukseen

- Vain Oulun läänissä avokuntoutuksen osuus ylitti suosituksen

- Etelä-Suomen läänin tilanne oli lähellä tavoitetta ja 93 % hakeneista sai kuntoutusta

- Muissa lääneissä jäätin kaus avokuntoutuksen lisäämisen tavoitteesta

- Vaikeinta päästä kuntoutukseen oli Länsi-Suomen läänin alueella, vain 68 % hakijoista pääsi kuntoutukseen v.2005

- Länsi- ja Itä-Suomen kuntoutuskäytännöt poikkesivat muista siten, että veteraaneja lähetettiin laitostuntoutukseen entiseen malliin

Laitostuntoutusta kehitetään

■ Vaikka veteraanien keski-ikä nousee ensi vuoden keväällä jo 86 vuoteen, Suomessa on edelleen paljon sotaveteraaneja ja -invalideja. Sotaveteraaneja on tällä hetkellä n. 70 000 ja sotainvalideja 13 000. Vuonna 2010 luvut ovat 40 000 ja 9500 ja vielä vuonna 2015 keskuudessamme arvioidaan olevan 15 000 sotaveteraania ja 4400 sotainvalidia.

- Siksi kuntoutusta halutaan edelleen kehittää ja sovittaa ikääntyvien veteraanien tilanteeseen paremmin sopivaksi, Himanen sanoo.

Valtiokonttori on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on laitostuntoutuksen kehittäminen. Ohjenuorana on kentältä, mm. veteraanijärjestöiltä, tullut palaute.

Toimistopäällikkö Jouko Himanen Valtiokonttorista kehottaa kuntia lisäämään avokuntoutusta, joka on yhä useammalle ikääntyväälle sotaveteraanille hyvin toimiva kuntoutusvaihtoehto. – Koska avokuntoutus on laitostuntoutusta halvempaa, saadaan kuntoutusta useammille, jopa kaikille, niin kuin Oulun esimerkki osoittaa.